

Település vezető típusok a Covid-19 járvány idején

Dr. Ferencz Zoltán József – KRE ÁJK – TK

MRTT Konferencia, Budapest

2022. október 6-7.

A kutatás célja és módszere

A kutatás **előzménye** egy 2020 tavaszán, a koronavírus-járvány kezdeti időszakában a helyi önkormányzatok körében a **KRTK** által elvégzett kismintás kérdőíves-interjú vizsgálat, amelynek eredményeit több elemzés, tanulmány összegezte.

A fő **cél** az volt, hogy a megszerzett ismeretek segítségével képet alkossunk a települési önkormányzatok autonómiafokáról, horizontális és vertikális kapcsolatrendszeréről és reziliencia szintjéről.

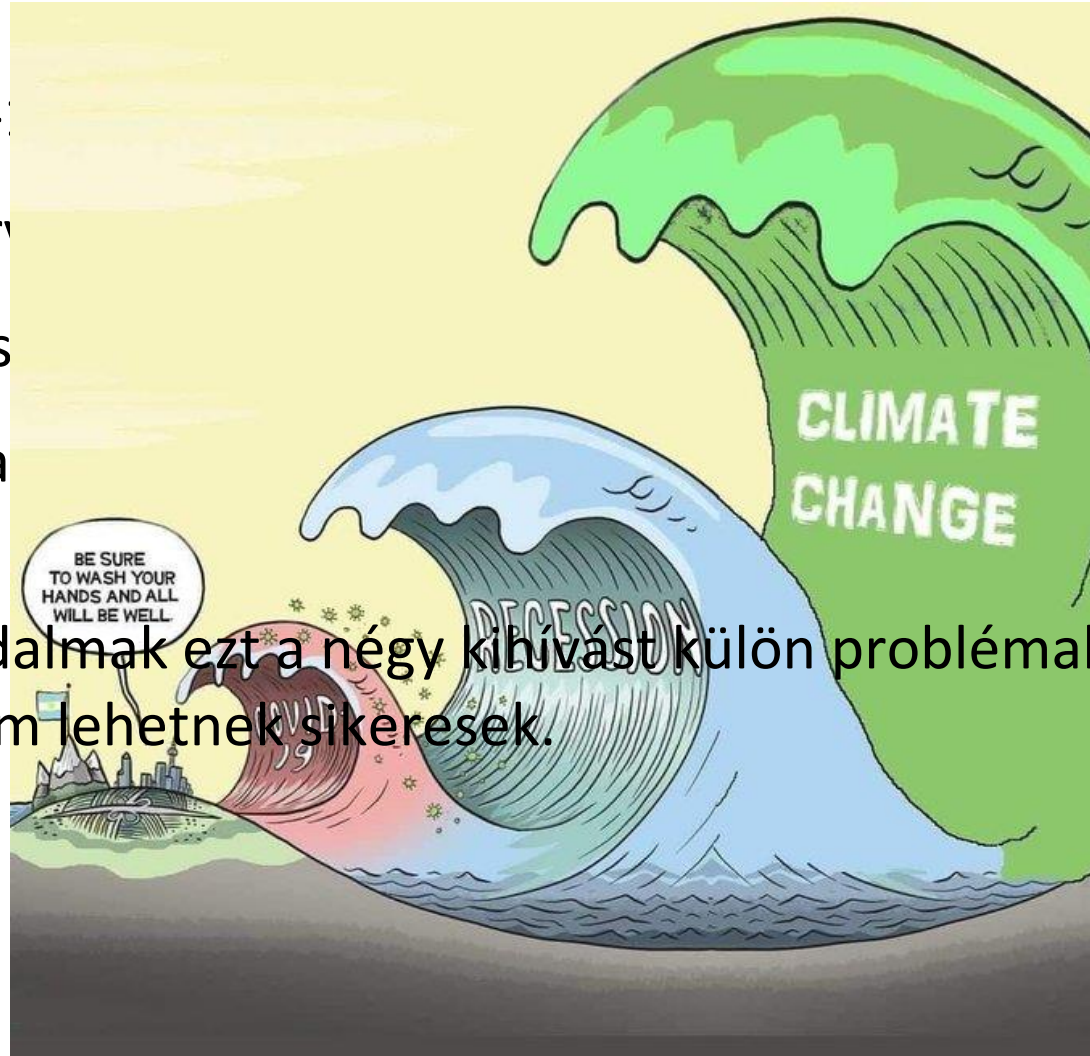
A kutatás **módszere**: 200 települési önkormányzat vezetőinek (polgármester, jegyző) felkeresésével 2021. június 22. és július 22. között kérdőíves online adatfelvételt végeztünk településtípusra és regionális elhelyezkedésre is reprezentatív kvótás mintavétel szerint. A megkeresésre – tartva a kvótát – összesen 202 települési önkormányzat válaszolt, a válaszadási arány 25 százalékos volt.

A Covid-19 járvány kihívásai a településvezetők számára

- A COVID-19
- A világjárvány
- A globális
- A társadalmi

Ha a társadalmak ezt a négy kihívást külön problémaként kezelik, nem lehetnek sikeresek.

kedése
(bleton 2021)

A lokalitás a demokrácia alapja

A település biztosítja a térbeli egységeket a demokrácia gyakorlásához.

A túlcentralizáló államok gyengén reagáltak a COVID-19 csapásra. A top-down megoldások nem tudnak hatékonyan reagálni az összetett kihívásokra.

Azokban az országokban, ahol tiszteletben tartják a helyi demokráciát, jelentős döntési jogkört és jelentős fiskális hatalmat kapnak, a COVID-19-re adott válasz hatékonyabb volt, mint azokban az országokban, ahol a központi állam megpróbálja megmondani a helyi hatóságoknak, mit tegyenek.

A városok vezetői jelentősen hozzájárulhatnak a társadalom felépüléséhez a COVID-19 világjárványból. Összehozhatják a helyi szereplőket, hogy megosszák egymással a tudásukat és közösen alkossanak megoldásokat.

A vizsgált kérdéskörök

Együttműködések

Szakmai és politikai kapcsolatok

Vezetőtípusok

A típusok magyarázó ereje

A helyzet súlyosságára

A támogató kapcsolatokra

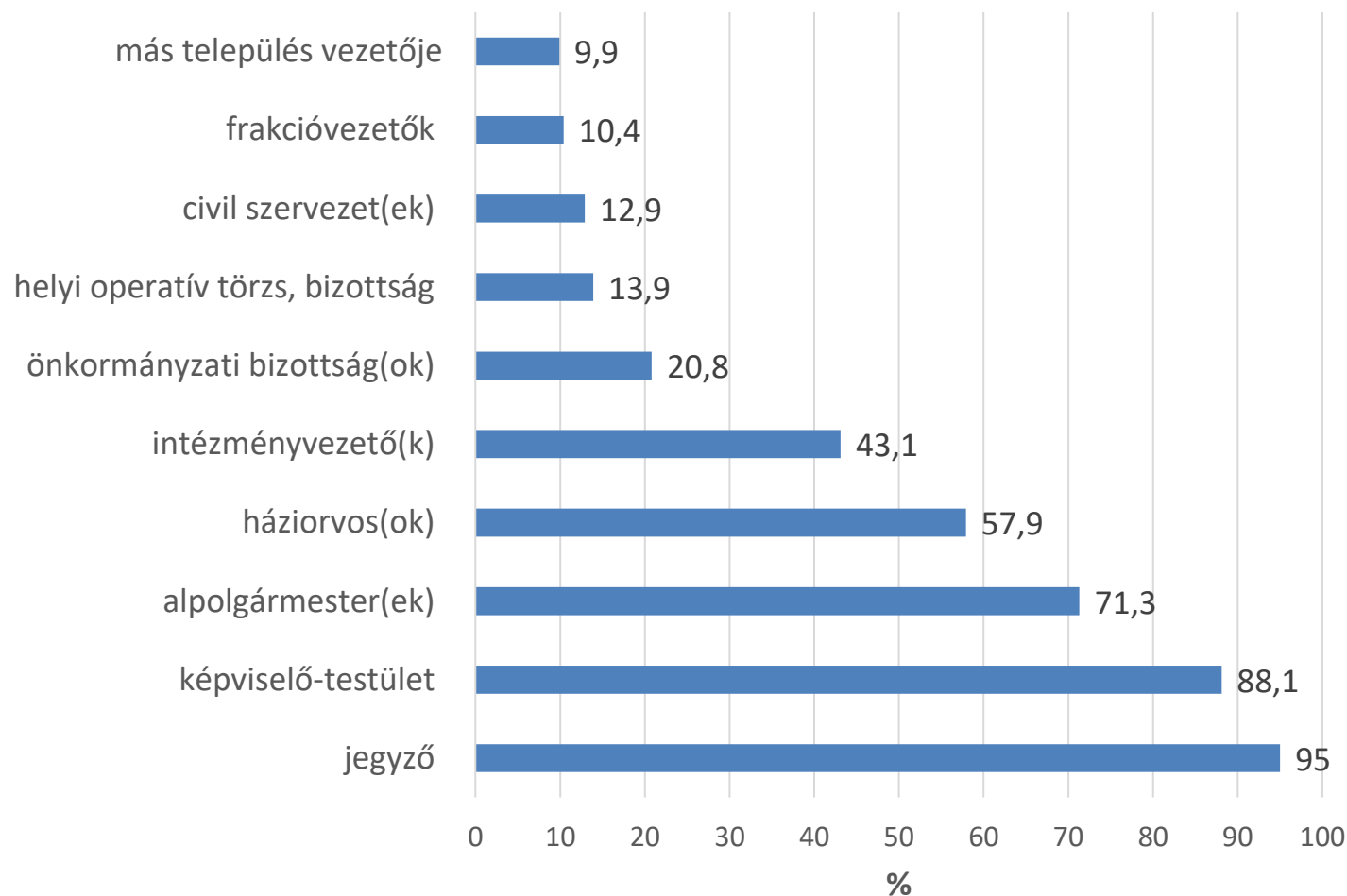
Az információs stratégiákra

Károli Gáspár
Református Egyetem

KREÁld a jövőd!

Kikkel működött együtt leginkább a polgármester a Covid járvány idején?

A polgármester és más szereplők együttműködéseinek területi különbségei

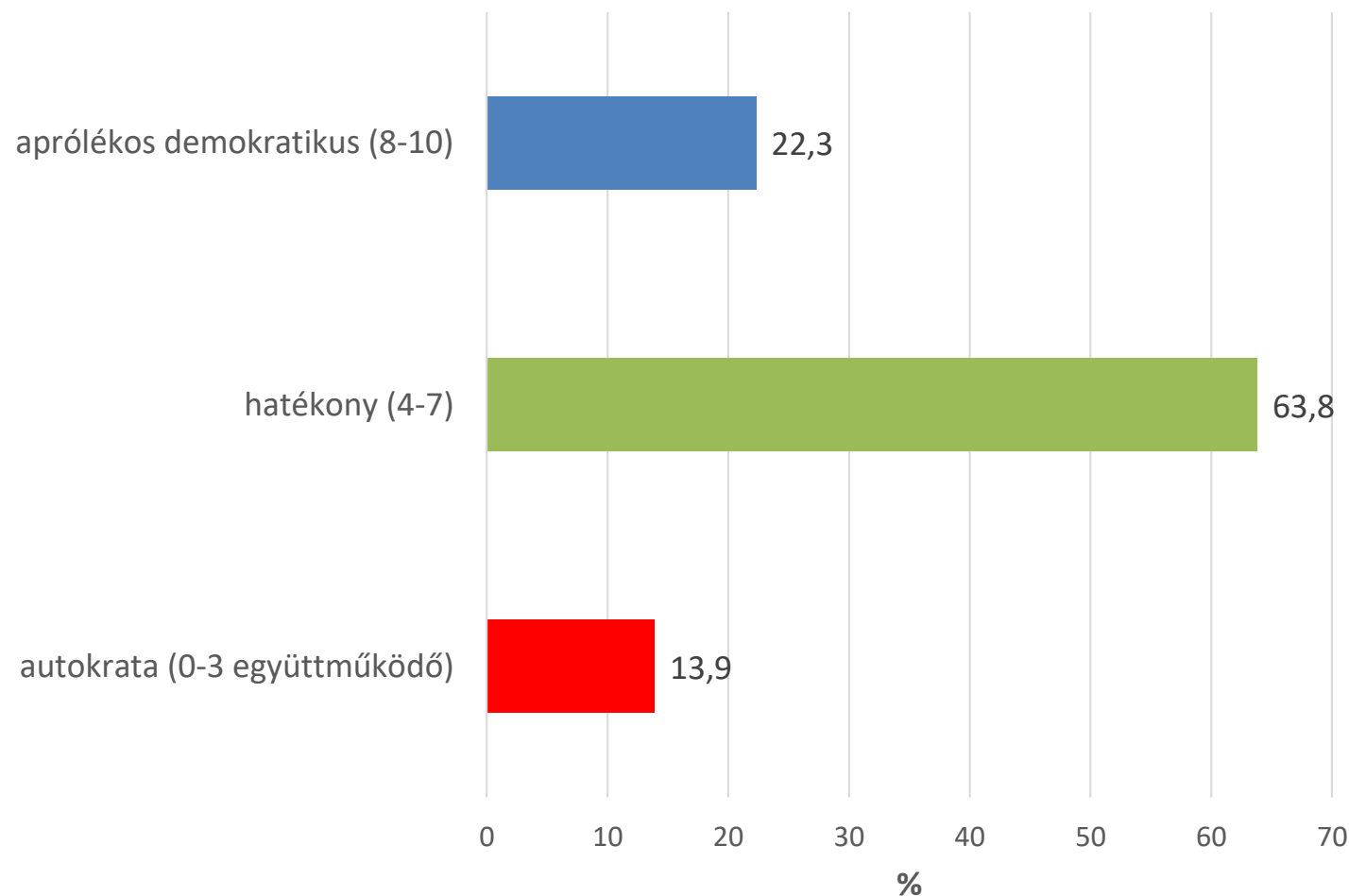
Együttműködő szereplő	Település típus	Régió
Jegyző (95%)	nagyközség (100%)	Nyugat-Dunántúl, Dél-Dunántúl (100%)
	megyei jogú város (90,9%)	Dél-Alföld (95%)
Képviselő testület (88,1%)	megyei jogú város (100%)	Nyugat-Dunántúl
	város (85,7%)	Dél-Dunántúl
Alpolgármester (71,3%)	nagyközség (86,1%)	-
	város (61,9%)	-
Intézményvezetők (43,1%)	megyei jogú város (54,5%)	Észak-Alföld (57,1%)
	nagyközség (25%)	Észak-Magyarország (34,3%)
Háziorvosok (57,9%)	megyei jogú város (90,9%)	Közép-Dunántúl (76,9%)
	-	Észak-Magyarország (42,9%)

A legjellemzőbb együttműködések

	Jellemzően mely szereplőkkel működik együtt
1.képviselő-testület	alpolgármester(ek), intézményvezető(k)
2. jegyző	házi orvos(ok)
3. alpolgármester(ek)	képviselő-testület, frakcióvezetők, önkormányzati bizottság(ok), civil szervezet(ek)
4. frakcióvezetők	alpolgármester(ek), önkormányzati bizottság(ok), helyi operatív törzs, bizottság
5. önkormányzati bizottság(ok)	alpolgármester(ek), intézményvezető(k), frakcióvezetők, civil szervezet(ek), más település vezetője
6. helyi operatív törzs, bizottság	frakcióvezetők, intézményvezető(k), házi orvos(ok)
7. intézményvezető(k)	képviselő-testület, önkormányzati bizottság(ok), helyi operatív törzs, bizottság, házi orvos(ok), civil szervezet(ek), más település vezetője
8. házi orvos(ok)	jegyző, helyi operatív törzs, bizottság, intézményvezető(k), civil szervezet(ek), más település vezetője
9. civil szervezet(ek)	alpolgármester(ek), önkormányzati bizottság(ok), intézményvezető(k), házi orvos(ok), más település vezetője
10. más település vezetője	önkormányzati bizottság(ok), intézményvezető(k), házi orvos(ok), civil szervezet(ek)

Az együttműködések száma alapján kialakított vezető típusok

A vezető típusok területi megjelenése

Vezető típus	Település típus	Régió
Autokrata (13,9%)	város 19%	Észak-Alföld 17,9%
	megyei jogú város 9,1%	Közép-Dunántúl 7,7%
Hatékony (63,8%)	megyei jogú város 72,7%	Dél-Dunántúl 74,3%
	város 54,8%	Közép-Magyarország 45,5%
Aprólékos demokratikus (22,3%)	város 26,2%	Közép-Magyarország 40,9%
	nagyközség 16,7%	Dél-Dunántúl 11,4%

A vezető típusok szakmai, politikai kapcsolatai

Vezető típus	Politikai testület (db)	Szakmai szervezet (db)
Autokrata	1-2	0
Hatékony	3	1-2
Aprólékos demokratikus	4-5	3-5

A politikai és szakmai testületekkel való kapcsolódás közepesen erős, vagyis amely önkormányzatok több politikai szereplővel konzultáltak, azok a szakmai szervezetek közül is többel tartották a kapcsolatot.

A vezető típus hatása a járványkezelésre

A járvány által súlyosan érintett területek vizsgálata

Az érintett területek főkomponens elemzése alapján a **súlyos következmények** a megyei jogú városokat, a községeket és az **autokrata irányítású településeket** érték. A *legkevésbé súlyos hatások* pedig a nagyközségeket és a *leginkább demokratikus* vezetésű településeket érték.

	Component
	1
házi segítségnyújtás	,837
idősellátás egyéb formái	,824
óvodai ellátás	,819
bölcsődei ellátás	,773
rendszeres segélyezés	,710
polgármesteri hivatal ügyfélszolgálat	,691

A vezető típus hatása a járványkezelésre

Támogatások

A járványkezeléshez a településvezetők leginkább a lakosság bizalmát és támogatását bírták. Ezt követte a **fölhatalmazás**, különösen az **autokrata** vezetésű településeken.

Akik nem rendelkeztek felhatalmazással legkevésbé voltak sikeresek a helyi járványkezelésben.

A lakossági támogatás, bizalom alapvetően jellemezte a vizsgált önkormányzatokat, így csak a pozitív irányú összefüggéseket tudtuk kimutatni.

Az információval nem rendelkező önkormányzatok jóval nagyobb arányban voltak inkább sikertelenek. Az információval rendelkezők viszont kiemelkedően nagy arányban voltak minden területen sikeresek. Ezen két kategóriánál összefüggés volt az információval rendelkezés és a sikertelenség alacsony aránya között is. Az anyagi forrás, támogatás megléte az információhoz hasonlóan erősen meghatározta a sikerességet.

KRE

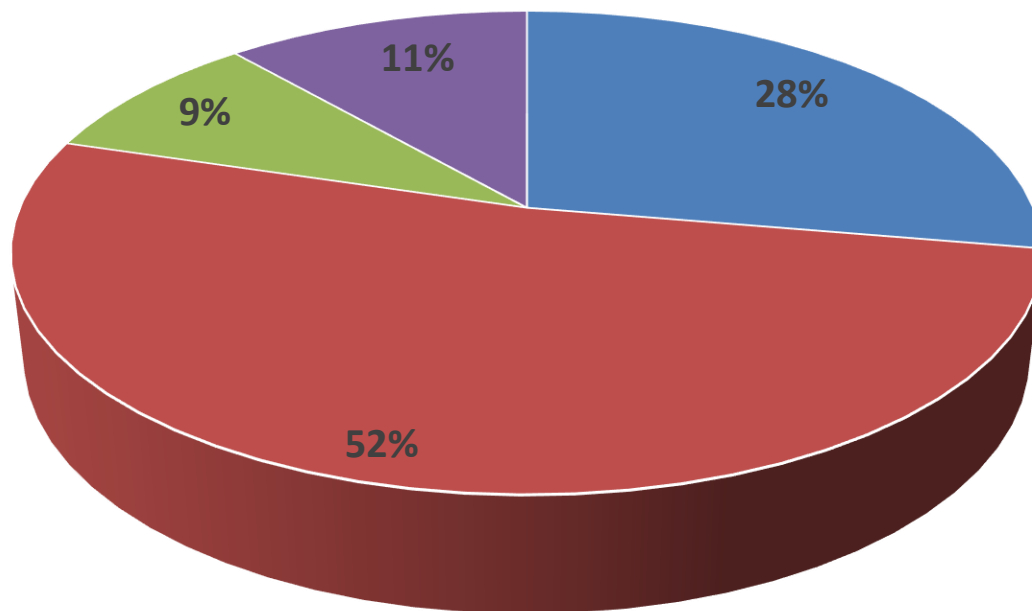
Károli Gáspár
Református Egyetem

KREÁld a jövőd!

Társadalomtudományi
Kutatóközpont

A helyi információforrások szerepe a járványügyi adatszolgáltatásban

■ mindkettő ■ csak a háziorvos ■ csak lakosság ■ egyik sem

A vezetői típusokkal mutatott összefüggésekből az látszik, hogy az autokrata vezetők jellemzően leginkább egyik információforrással sem rendelkeznek (21,4%). A hatékony vezetők mindkettővel (31,8%), míg a túl demokratikus vezetők leginkább a háziorvosokat nevezték meg (62,2%).

Összegzés

A Covid-19 járvány kezelésében a központosított intézkedések mellett nagy szerepe volt a helyi vezetőknek, elsősorban a polgármesternek.

A rendelkezésükre álló (többlet)lehetőségek segítségével személyes ambíciói szerint tudták befolyásolni a helyi járványkezelési folyamatokat. A társadalom által fontosnak ítélt felhatalmazás értelmezéséből eredő különböző szerepfelfogások okoztak eltéréseket.

A kialakított és működtetett kapcsolat háló segítségével többlet információhoz tudott jutni, és azt a település érdekében tudta használni. Éles határ rajzolódott ki az autokrata és a demokratikus vezetői típusok járványkezelési sikeressége között.

Ez egyben a centralizált és helyi szinten alkalmazkodó megoldási stratégiák közötti különbséget is megmutatta.

Összegzés

A polgármesterek a megyei jogú városokban és a nagyközségekben voltak a leginkább együttműködők.

A megyei jogú városokban ez a hatékony vezetés kialakulását eredményezte.

A súlyos hatások is ezt a két település típust érintették legkevésbé.

A városokban alakultak ki inkább a szélsőségek, ide értve most az autokrata és a túl demokratikus típust is.

Köszönöm a figyelmüket!

Károli Gáspár
Református Egyetem

KREÁld a jövőd!

Társadalomtudományi
Kutatóközpont tk